

Nuorten näkemyksiä nuorisotyöstä Itä-Suomessa

Altiuksen työpapereita 5

Nuorisotutkimusseura ry. & Juvenia

Kari Saari, Tomi Kiilakoski & Jussi Ronkainen

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO	3
2 AINEISTO JA MENETELMÄT (Itä-Suomen nuorisopuntari 2025)	4
3 NUORTEN NÄKEMYKSET NUORISOTYÖSTÄ ITÄ-SUOMESSA	9
Kuntien tuki ja palvelut nuorille	9
Nuorisotyön tärkeys nuorille sekä osallistuminen nuorisotyön toimintaan ja palveluihin	10
Nuorisotalojen ja -tilojen toiminta	15
Digitaalinen nuorisotyö.....	18
Kansainvälinen nuorisotyö	19
Etsivä nuorisotyö	22
Kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävä nuorisotyö.....	24
Nuorisovaltuustojen toiminta	26
Nuorten tyytyväisyys nuorisotyön eri palveluihin ja toimintaan.....	28
4 POHDINTA	32
LÄHTEET.....	33

1 JOHDANTO

Tämä työpaperi kartoittaa sitä, mitä Itä-Suomen alueella asuvat nuoret ajattelevat nuorisotyöstä, mihin nuorisotyön toimintaan ja palveluihin he osallistuvat ja miten tyytyväisiä he ovat nuorisotyöhön asuinalueellaan. Tarkastelu pohjautuu vuoden 2025 lopussa toteutettuun Itä-Suomen nuorisopuntari -kyselyyn, johon vastasi yli 2 500 nuorta kolmesta Itä-Suomen maakunnasta: Pohjois-Karjalasta, Pohjois-Savosta ja Etelä-Savosta.

Tässä työpaperissa yhdistämme kaksi tavoitetta. Yhtäältä tutkimme, millä tavalla nuoret käyttävät nuorisotyön palveluita maakuntakeskuksissa, kaupungeissa ja näitä pienemmissä kunnissa. Näin osallistumme keskusteluun nuorisotyön saatavuuden alueellisista eroista Suomessa. Toiseksi tavoitteenamme on tuoda esiin nuorten näkökulmaa nuorisotyöhön.

Varsinaisesti nuorisotyöhön keskittyviä, nuoriin kohdistuvia tilastotutkimuksia ei ole tehty järin kattavasti. Vuoden 2020 Nuorisobarometrissa selvitettiin nuorten näkemyksiä nuorisotyöstä. Vuoden 2024 Nuorisobarometrissa kysyttiin nuorisotyön tärkeydestä omassa kunnassa. Nyt raportoitavassa kyselyssä kysyttiin kattavammin nuorten näkemyksiä nuorisotyöhön osallistumisesta. Kyselyn analysointi auttaa meitä tarkastelemaan sekä nuorisotyötä käyttäneitä että palveluihin osallistumattomia nuoria. Näin pystymme vastaamaan nuorisotyön tutkimuksessa jo pitkään todettuun haasteeseen (Pöysä 2010; Honkasalo, Kiilakoski & Kivijärvi 2011): tuottamaan tietoa siitä, millaiset nuoret muita todennäköisemmin osallistuvat nuorisotyöhön, sekä kuvaamaan myös niitä nuoria, jotka syystä tai toisesta eivät toimintaan osallistu. Työpaperimme pyrkii siis osaltaan täyttämään kahta tietoaaukkoa: analysoimaan sekä nuorisotyön käyttöä kaupunkimaisissa ja maaseutumaisissa ympäristöissä että kuvaamaan, millaisin taustoin nuoret hakeutuvat nuorisotyön käyttäjiksi.

Itä-Suomea voi hyvin perustein luonnehtia maaseutumaiseksi asuinympäristöksi. Tilastokeskuksen (2025) tietojen mukaan Etelä- ja Pohjois-Savon sekä Pohjois-Karjalan 43 kunnasta valtaosa (70 %) luokitellaan maaseutumaisiksi kunniksi. Isoja kaupunkeja on vain kolme: Joensuu, Kuopio ja Mikkeli. Kutsumme näitä kolmea kaupunkia alueidensa palveluiden, talouden ja hallinnon maakuntakeskuksiksi erotuksena alueen muihin, näitä kolmea pienempiin kaupunkeihin.

Maaseutumaisissa kunnissa on nuorisotyön palveluita usein sekä rajallisemmin että harvemmin tarjolla nuorille kuin suuremmissa kunnissa ja kaupungeissa, joissa palveluita on tarjolla selkeästi enemmän päivittäin tai viikoittain. Avoimen nuorisotyön palveluista kansainvälistä sekä digitaalista ja verkkonuorisotyötä on ollut selkeästi niukemmin tarjolla kuin isommissa kunnissa (Blom ym. 2024). Esimerkiksi maaseutu-ympäristöissä asuvien sekä nuorten että nuorisotyöntekijöiden osallistuminen Euroopan unionin Erasmus+ nuorisotalle suuntautuviin hankkeisiin ja vaihto-ohjelmiin on viime vuosina ollut merkittävästi vähäisempää verrattuna kaupunkitaustaisiin nuoriin ja nuorisotyöntekijöihin (Saari 2024, 7). Samoin kohdennettuja ja erityisnuorisotyön palveluita (pois lukien etsivä nuorisotyö), koulunuorisotyötä sekä nuorten kansalaistoiminnan tukipalveluita on ollut suhteellisesti vähemmän tarjolla pienissä kunnissa verrattuna muihin. Kohdennettujen ja erityisnuorisotyön muotojen (erityisesti nuorten työpaja- ja ohjaamatoiminnan) hankala

fyysinen (ja digitaalinen) sekä tavallista rajallisempi saavutettavuus syrjäisillä maaseuduilla on myös tiedostettu selvityksissä (esim. Blom ym. 2024; Moisala 2020; Määttä 2021). Kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävän nuorisotyön vähäisempää tarjontaa pienissä kunnissa selittää osin pienten, maaseutumaisten kuntien vähäisempi toisen asteen koulutusvaihtoehtojen tarjonta, joka saa koulutusta haluavia nuoria siirtymään kotiseudultaan muualle (esim. Kiilakoski 2016; Moisala & Saari 2025). Nuorten kansalaistoiminnan tukipalveluiden vähäisempi tarjonta selittyy osin myös alhaisemmalla kysynnällä: tunnetusti nuorten yhdistys- ja järjestötoimintaa sekä niiden tukipalveluita on rajallisemmin tarjolla pienissä maaseutukunnissa kuin kaupungeissa (esim. Lötjönen 2017; Moisala 2023; Penttinen & Ronkainen 2018).

Yhtäältä nuorisotilojen tarjonta ja käyttöaste ovat olleet maaseutumaisissa paikkakunnissa korkeampia, koska muita vapaa-ajan palveluja ei juuri ole tarjolla nuorille ja siten nuorisotyön rooli nuorten vapaa-ajan ja harrastustoiminnan tukijana on tärkeä erityisesti maa- ja syrjäseuduilla (esim. Armila ym. 2024; Eriksson 2016, 51; Moisala 2023b, 66). Tämä voi osaltaan selittää sitä, että Kuntaliiton selvitysten mukaan kuntalaiset ovat alle 20 000 asukkaan kunnissa kaikkein tyytyväisimpiä nuorisotyön palveluihin, kun taas niihin vähiten tyytyväisiä ollaan yli 100 000 asukkaan kunnissa (Pekola-Sjöblom 2025). Toisaalta syrjäkylissä asuvien nuorten mahdollisuudet hyödyntää nuorisotilojen palveluja voivat olla rajalliset, sillä kulkuyhteydet ovat usein puutteelliset ainakin osassa pieniä kuntia sekä kaupunkien maaseutumaisia reuna-alueita (esim. Tuuva-Hongisto ym. 2016, 54).

2 AINEISTO JA MENETELMÄT (Itä-Suomen nuorisopuntari 2025)

Vuoden 2025 Itä-Suomen nuorisopuntarin aineisto kerättiin 28.10. – 1.12.2025. Kysely toteutettiin sähköisenä Webropol-kyselynä. Pyyntö kyselyyn osallistumiseksi lähetettiin Itä-Suomen kaikkien neljäkymmenenkolmen kunnan sivistysjohtajille tai rehtoreille. Heitä pyydettiin välittämään tieto kyselystä kuntansa keskeisille henkilöille, jotta 9.-luokkalaiset ja lukiolaiset pääsevät osallistumaan kyselyyn. Alaikäisten vastaajien kyselyyn osallistumisesta pyydettiin informoimaan huoltajia esimerkiksi Wilma-viestillä. Alle 14-vuotiaat nuoret osallistuivat kyselyyn huoltajan suostumuksella. Lisäksi pyyntö osallistua kyselyyn toimitettiin kaikille Itä-Suomen nuorten työpajatoimintaa järjestäville tahoille. Toisen asteen ammatillista opetusta lähestyttiin oppilaitosten koulutusjohtajien tai rehtorien kautta oppilaitoksen koon mukaan. Korkeakouluihin tieto kyselystä toimitettiin oppilaskuntien kautta.

Kyselyyn vastasi yhteensä 2 548 nuorta Etelä-Savosta, Pohjois-Karjalasta ja Pohjois-Savosta. Suomen Tilastokeskuksen (2025) tietojen mukaan 14–25-vuotiaita nuoria asui tutkimuksen kohteena olevissa kolmessa maakunnassa lähes 67 tuhatta vuoden 2024 lopussa (ks. taulukko 1). Nuorisopuntarin vastaajajoukko on satunnaisnäyte, ei edustava otos, maakuntien perusjoukon nuorista. Näyte edustaa noin neljää prosenttia alueen perusjoukon ikäluokkien nuorista, 15–19-vuotiaista edustus on 8,6 prosenttia.

		14-15 v. % (lkm)	Näyte (%)	16-17 v. % (lkm)	Näyte (%)	18-25 v. % (lkm)	Näyte (%)	Kaikki % (lkm)	Näyte (%)
Etelä-Savo	N	18,2 (2521)	19,9	18,2 (2519)	15,0	63,3 (8808)	2,1	100 (13848)	7,7
	n	47,1 (501)		35,6 (379)		17,3 (184)		100 (1064)	
Pohjois-Karjala	N	15,7 (3392)	15,5	15,2 (3265)	4,2	69,1 (14893)	0,5	100 (21550)	3,4
	n	71,9 (526)		18,6 (137)		9,4 (69)		100 (732)	
Pohjois-Savo	N	16,8 (5445)	6,0	16,3 (5268)	5,7	66,9 (21610)	0,6	100 (32323)	2,3
	n	43,2 (325)		39,8 (299)		17,0 (128)		100 (752)	
Kaikki	N	16,8 (11358)	11,9	16,3 (11052)	7,4	66,9 (45311)	0,8	100 (67721)	3,76
	n	53,1 (1352)		32,0 (815)		15,0 (381)		100 (2548)	

Lähde: Tilastokeskus, väestörakenne 31.12.2024

Taulukko 1. Kyselyyn vastanneiden ikä- ja maakuntajakauma verrattuna Itä-Suomen nuorten perusjoukkoon.

Taulukko 2 tiivistää tarkemmin kyselyn vastaajien taustatiedot. Nuorten asuinpaikat on luokiteltu kolmeen ryhmään: *maakuntakeskukset* (Joensuu, Kuopio ja Mikkeli), *kaupungit* (Iisalmi, Kitee, Kiuruvesi, Lieksa, Nurmes, Outokumpu, Pieksämäki, Savonlinna, Suonenjoki ja Varkaus) ja *muut kunnat* (30 pienempää maaseutumaista kuntaa). Kaupungeiksi on luokiteltu kaikki ne kunnat maakuntakeskusten lisäksi, jotka katsovat täyttävänsä kaupunkimaiselle yhdyskunnalle asetetut vaatimukset, eli ilmoittavat itse olevansa kaupungeja. Osa näistä kunnista on maaseutumaisia ja asukasmäärältään pieniä, mutta yleensä kuitenkin jonkin harvaan asutun seutukunnan keskuksia. Muissa kunnissa on myös sisäistä hajontaa - mukana on sekä pieniä maaseutukuntia että Kontiolahden, Liperin ja Siilinjärven kaltaisia 12 000–20 000 asukkaan maakuntakeskusten ympäriskuntia. Toisaalta esimerkiksi maakuntakeskuksissa on kuntaliitosten vuoksi myös hyvin maaseutumaisia alueita.

Nyt käytetylle kuntaluokittelulle, jolla tarkastellaan kaupunki- ja maaseutumaisia asuinympäristöjä, olisi siis ollut muitakin vaihtoehtoja tarjolla. Suomen tilastokeskus jaottelee suomalaiset kunnat kolmeen luokkaan: kaupunkimaisiin, taajaan asuttuihin ja maaseutumaisiin kuntiin. Tässä vaihtoehdossa esimerkiksi kaupunkimaisia kuntia olisivat olleet vain Joensuu, Kuopio, Mikkeli, Savonlinna ja Varkaus tai taajaan asuttuja kuntia olisivat olleet Iisalmi, Kontiolahti, Lieksa, Nurmes, Outokumpu, Pieksämäki, Siilinjärvi ja Suonenjoki. Vuonna 2018 Suomen ympäristökeskus otti käyttöön seitsenportaisen alueluokittelun. Siinä maaseutu jaetaan tietyin kriteerein neljään kategoriaan: maaseudun paikalliskeskuksiin, kaupungin läheiseen maaseutuun, ydinmaaseutuun ja harvaan asuttuun

maaseutuun (Helminen, Nurmio & Vesanen 2020). Jälkimmäinen luokittelutapa ei kuitenkaan olisi ollut mahdollinen tämän kyselyaineiston analyysiin.

Eri kuntatyyppien sisäisiä eroja kuvaa seuraava taulukko 2., jossa on tarkasteltu nuorten asuinkuntia myös erilaisina asuinympäristöinä. Nämä erilaiset piirteet ja erot on luonnollisesti huomioitava osana analyysiä.

Etelä-Savon vastaajista suurin osa tuli Mikkelin maakuntakeskuksen (n=299) lisäksi erityisesti Savonlinnan kaupungista (n=492). Muut kunnat koostuivat usean pienen maaseutumaisen kunnan vastaajista. Pohjois-Karjalassa painottuivat Joensuun (n=292) lisäksi muut kunnat, jotka koostuivat edellä mainittujen Liperin ja Kontiolahden kunnista, mutta toisaalta myös esimerkiksi Juukan ja Tohmajärven kaltaisista maaseutumaisista pienistä kunnista. Pohjois-Savossa muut kunnat koostuivat pääosin pienistä maaseutumaisista kunnista (kuten Sonkajärvi, Joroinen ja Rautalampi). Kaupungeissa korostui niin ikään pieni maaseutumainen kunta, Kiuruvesi.

Vastanneista nuorista naisiksi identifioituvia vastaajia oli hieman muita ryhmiä enemmän, samoin kaikista vastaajista valtaosa (85 %) oli 14–17-vuotiaita. Nuorista sekä 14-vuotiaita että yli 19-vuotiaita oli vastaajista vain pieni osuus (4 %). Lisäksi kyselyyn vastanneista nuorista selkeä enemmistö (85 %) oli joko peruskoululaisia tai lukiolaisia eli vastaajat ja heidän näkemyksensä edustavat vahvasti nuorimpia tutkittavia ikäluokkaryhmiä.

n=2548	Maakuntakeskukset	Kaupungit (10)	Muut kunnat (30)	Kaikki
Vastajaat kuntatyypeittäin	27,7 (707)	34,6 (882)	37,6 (959)	100 (2548)
Sukupuoli (n=2548, p=.015)				
Nainen	47,4 (335)	53,1 (468)	52,7 (505)	51,3 (1308)
Mies	48,4 (342)	40,6 (358)	43,6 (418)	43,9 (1118)
Muu	2,5 (18)	3,5 (31)	2,0 (19)	2,7 (68)
En osaa tai halua sanoa	1,7 (12)	2,8 (25)	1,8 (17)	2,1 (54)
Asuin ympäristö (n=2537, p<.001)				
Harvaan asuttu maaseutu	12,3 (86)	16,1 (141)	39,6 (379)	23,9 (606)
Kirkonkylä/Pieni maaseutukeskus	11,5 (81)	9,2 (81)	44,7(428)	23,3 (590)
Pieni kaupunki	13,0 (91)	51,1 (449)	8,0 (77)	24,3 (617)
Keskisuuri kaupunki	55,7 (391)	18,5 (162)	0,8 (8)	22,1 (561)
Ikä (n=2548, p<.001)				
14-15 v.	67,6 (478)	42,2 (372)	52,3 (502)	53,1 (1352)
16-17 v.	20,4 (144)	40,1 (354)	33,1 (317)	32,0 (815)
18-25 v.	12,0 (85)	17,7 (156)	14,6 (140)	15,0 (381)
Maakunnat (n=2548, p<.001)				
Etelä-Savo	42,3 (299)	57,9 (511)	26,5 (254)	41,8 (1064)
Pohjois-Karjala	41,3 (292)	7,9 (70)	38,6 (370)	28,7 (732)
Pohjois-Savo	16,4 (116)	34,1 (301)	34,9 (355)	29,5 (752)
Toimeentulo (n=2366, p=.054)				
Heikoimmin toimeentulevat (0-3)	6,6 (44)	8,0 (66)	5,5 (49)	6,7 (159)
Keskituloiset (4-6)	28,7 (190)	33,6 (276)	32,0 (283)	31,7 (749)
Parhaiten toimeentulevat (7-10)	64,7 (428)	58,3 (479)	62,4 (551)	61,6 (1458)
Isän/toisen vanhemman koulutustaso (n=2530, p=.002)				
Perusaste/ammattillinen koulutus	33,0 (232)	42,5 (371)	42,9 (409)	40,0 (1012)
Ylioppilas	10,8 (76)	7,8 (68)	9,0 (86)	9,1 (230)
Korkeakoulutus	31,1 (219)	27,4 (239)	27,2 (259)	28,3 (717)
En osaa sanoa	25,1 (177)	22,3 (195)	20,9 (199)	22,6 (571)
Äidin/toisen vanhemman koulutustaso (n=2530, p=.052)				
Perusaste/ammattillinen koulutus	22,5 (158)	28,0 (245)	27,5 (262)	26,3 (665)
Ylioppilas	17,1 (120)	17,7 (155)	18,9 (180)	18,0 (455)

Korkeakoulutus	38,9 (273)	38,7 (338)	36,2 (345)	37,8 (956)
En osaa sanoa	21,5 (151)	15,6 (136)	17,5 (167)	17,9 (454)
Vähemmistöidentiteetti (n=2525)	Maakuntakeskukset	Kaupungit (10)	Muut kunnat (30)	Kaikki
Etninen tausta	6,2 (43)	5,7 (50)	6,8 (65)	6,3 (158)
Seksuaalinen suuntautuminen (p=.004)	10,9 (76)	15,5 (136)	10,4 (99)	12,3 (311)
Ihon väri	3,0 (21)	3,2 (28)	3,9 (37)	3,4 (86)
Neuroepätyypillisuus	9,9 (69)	10,5 (92)	8,2 (78)	9,5 (239)
Kieli	6,9 (48)	8,0 (70)	9,5 (90)	8,2 (208)
Uskonnoton vakaumus (p=.020)	7,6 (53)	6,3 (55)	5,6 (53)	6,4 (161)
Uskonnollinen vakaumus (p=.003)	5,6 (39)	6,7 (59)	7,8 (74)	6,8 (172)
Sukupuoli-identiteetti (p=.021)	4,2 (29)	6,7 (59)	4,3 (41)	5,1 (129)
Vammaisuus/Pitkäaikaissairaus	5,9 (41)	5,4 (47)	6,0 (57)	5,7 (145)
Jokin muu vähemmistö	3,2 (22)	3,9 (34)	4,0 (38)	3,7 (94)
On tällä hetkellä (n=2526, p<.001)	Maakuntakeskukset	Kaupungit (10)	Muut kunnat (30)	Kaikki
Peruskoulussa	68,7 (481)	40,3 (353)	51,3 (488)	52,3 (1322)
Ammatillisessa oppilaitoksessa	10,6 (74)	11,0 (96)	6,3 (60)	9,1 (230)
Lukiossa	13,0 (91)	42,9 (375)	36,6 (348)	32,2 (814)
Muu koulutus, toiminta tai asema	7,7 (54)	5,8 (51)	5,8 (55)	6,4 (160)

Taulukko 2. Kyselyyn vastanneiden taustatiedot (sukupuoli, ikä, asuinympäristö, maakunta, toimeentulo, vanhempien koulutustaso, vähemmistöidentiteetit sekä nykyinen koulutus- tai työtilanne)

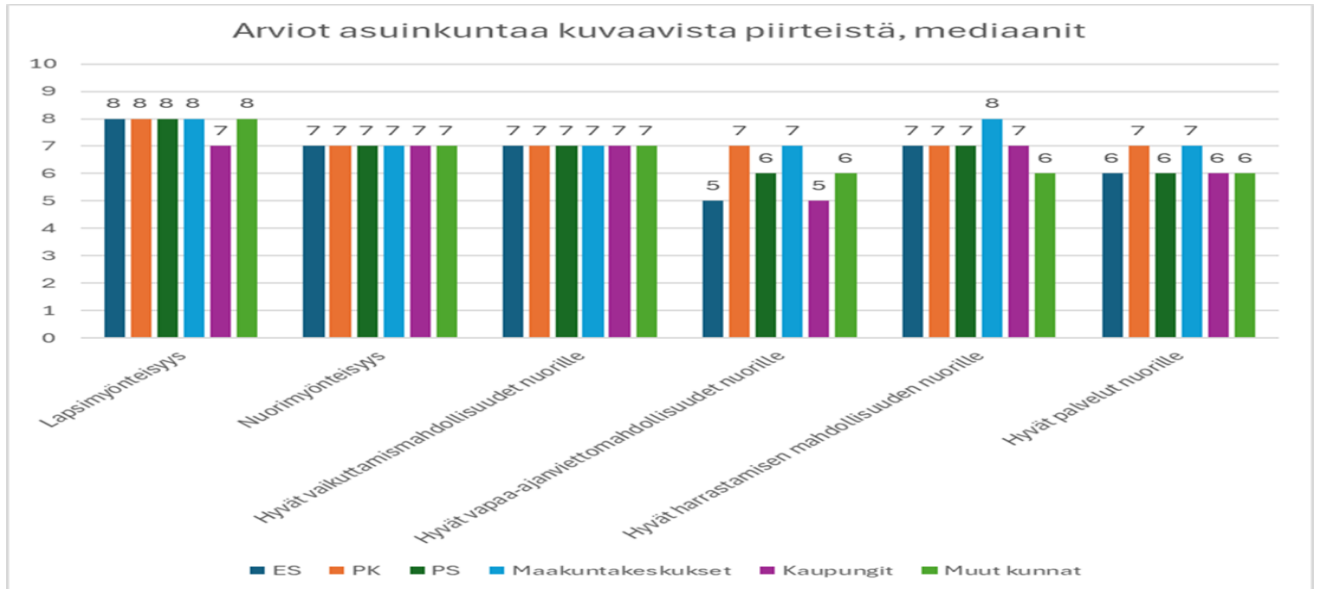
Kyselyn tulokset pohjautuvat kuvaileviin tilastollisiin analyyseihin (keskiarvot, mediaanit ja keskihajonnat sekä jakaumat ja ristiintaulukoinnit). Aineiston analyysissä ja tulosten esittelyssä vertaillaan nuorten näkemyksiä maakunnittain ja luokiteltuina asuinpaikkoina (maakuntakeskukset, kaupungit sekä muut kunnat) sekä nuorten eri taustamuuttujien mukaan.

3 NUORTEN NÄKEMYKSET NUORISOTYÖSTÄ ITÄ-SUOMESSA

Kuntien tuki ja palvelut nuorille

Nuorisolaissa (1285/2016, §3) määritellään laajasti, että nuorisotyö tarkoittaa *nuorten kasvun, itsenäistymisen ja osallisuuden tukemista yhteiskunnassa*. Nuorisopuntari kartoitti nuorten arvioita siitä, miten hyvin heidän asuinkunnassaan tuetaan näitä kolmea tehtävää. Kyselyyn vastanneista nuorista selkeä enemmistö arvioi, että niitä tuettiin joko melko tai erittäin hyvin: nuorten kasvua ja kehitystä (73,9%), nuorten itsenäistymistä (69,2%) ja nuorten osallisuutta ja osallistumista yhteiskunnassa (64,5%). Nuoria pyydettiin kyselyssä myös arvioimaan asteikolla 0 (ei kuvaa lainkaan) - 10 (kuvaa erittäin hyvin) sitä, miten eri piirteet kuvaavat heidän asuinkuntansa nuorten huomioimista.

Kuva 1, joka esittää nuorten eri piirteiden arvioiden mediaaniarvot, tuo ilmi, että yleisesti nuorten arviot asuinkunnastaan olivat myönteisiä. Tosin eri piirteiden kuvaavuuden arvioissa oli pieniä eroja maakuntien ja luokiteltujen kuntatyyppien välillä, erityisesti vapaa-ajanvietto- ja harrastusmahdollisuuksien sekä nuorten palveluiden kohdalla. Maakuntakeskusten nuorten arviot olivat kaupunkien ja muiden kuntien nuoria positiivisempia, samoin Pohjois-Karjalan nuorten arviot verrattuna muihin maakuntiin. Poislukien kaupungit, nuoret arvioivat asuinkuntiaan enemmän lapsi- kuin nuorimyönteisiksi. Samoin Pohjois-Karjalan nuoret arvioivat vapaa-ajanviettomahdollisuudet parhaimmiksi, Etelä-Savon nuoret heikoimmiksi. Nämä samat erot tulivat esiin myös edellisessä Itä-Suomen nuorisopuntarissa (ks. Moisala & Saari 2025, 24-29). Nyt erona edelliseen nuorisopuntariin verrattuna oli kaupunkien nuorten selkeästi heikoin arvio vapaa-ajanviettomahdollisuuksista: aiemmin heikoin arvio löytyi muiden kuntien luokasta.

Kuva 1. Nuorten arviot asuinkunnan lapsi- ja nuorimyönteisyydestä sekä palveluista maakunnittain ja kuntatyypeittäin

Nuorisotyön tärkeys nuorille sekä osallistuminen nuorisotyön toimintaan ja palveluihin

2000-luvun alkupuolelta saakka nuorisobarometrit ovat tuoneet ilmi, että nuoret pitävät nuorisotyön palveluita tärkeinä Suomessa. Kun verrataan puhelimitse vastanneita, havaitaan myös, että nuorisotyön palveluita tärkeänä pitävien osuus on kasvanut vuodesta 2001. (Happonen & Kiilakoski 2025.) Vastaava havainto on tehty Kuntaliiton kuntalaistutkimuksessa, jossa sekä nuorisotyötä käyttäneiden että ei-käyttäjien tyytyväisyys nuorisotyöhön palveluihin on kasvanut vuodesta 1996 alkaen (Sjöblom-Pekonen 2025.)

Nuorisobarometrin mukaan myös ne nuoret, jotka eivät ole itse käyttäneet nuorisotyön palveluita, ovat pitäneet niitä silti tärkeinä kuntien palveluina nuorille. Itä-Suomen nuorisopuntari 2025 -kyselyn tulokset tuovat esiin samansuuntaisen havainnon: nuorisotyön palvelut arvioidaan tärkeäksi.

Nuorisotyötä mittaava Nuorisobarometri toteutettiin sekä verkko- että puhelinkyselynä. Puhelimesta vastanneet vastasivat nuorisotyön olevan tärkeämpää kuin verkossa vastanneet. Siksi luontevin vertailukohta verkkokyselynä toteutetulle nuorisopuntarille on tarkastella Nuorisobarometrin verkkovastaajia. Nuorisobarometrin tuloksiin verrattuna itäsuomalaisten nuorten arviot muiden nuorisotyön eri palveluiden paitsi koululaisten iltapäiväkerhojen tärkeydestä omassa asuinkunnassa ovat valtakunnallista tasoa alhaisempia. Lisäksi suhteellisesti suurempi osa (12–17%) Itä-Suomen nuorista ei osannut sanoa lainkaan mielipidettään kysytyihin asioihin, kun vastaava osuus Nuorisobarometrin

verkkovastaajista vaihteli neljästä yhteentoista prosenttiin (Happonen & Kiilakoski 2025, 133–134).

Tässä kyselyssä itäsuomalaisten nuorten enemmistö, 52–67 prosenttia nuorista, arvioi kaikki kysytyt kahdeksan nuorisotyön palvelua joko melko tai erittäin tärkeiksi (ks. kuva 2). Mahdollisuus kokoontua vapaamuotoisesti johonkin sisätiloihin (67 %), taloudellinen tuki nuorisojärjestöille ja ryhmille (64 %) sekä nuorisotalo ja -tilat (63 %) olivat kaikkien vastaajien kolme vahvimmin melko tai erittäin tärkeäksi arvioimaa nuorisotyön palvelua. Nuorten arvioiden häntäpäähän sijoittui nuorisotyö verkossa ja somessa (53 %). Nuorisobarometrin valtakunnallisten vastaajien osuudet olivat edellä käsitellyssä järjestyksessä 76 %, 71 %, 72 % ja 62 %. Kuten huomataan, 7–9 prosenttiyksikköä enemmän Nuorisobarometrin verkkovastaajista ilmoitti pitävänsä nuorisotyön palveluita tärkeänä.

Nuorten arvioissa oli pieniä eroja esimerkiksi luokiteltujen kuntatyyppien välillä. Kaikkia vastaajia keskimäärin tärkeämmäksi kahdeksan palvelua arvioivat kaupungeissa asuvat nuoret, maakuntakeskusten nuoret puolestaan muita hieman vähemmän tärkeiksi. Muissa kunnissa asuvat nuoret puolestaan arvioivat keskivertoa tärkeämmiksi nuorisotalot- ja tilat, vastaavasti hieman vähemmän tärkeiksi työpajat työttömille nuorille sekä nuorisotyön verkossa ja somessa.

Myös eri maakuntien nuorten arvioissa oli pieniä eroja. Etelä-Savossa asuvat nuoret pitivät useimpia kysytyjä asioita keskimäärin hieman tärkeämpinä kuin muissa maakunnissa. Poikkeuksena olivat nuorisotyöntekijät sekä nuorisotalot ja -tilat, joita he eivät arvioineet muita tärkeämmiksi. Näissä kahdessa asiassa korkeimmat arviot antoivat Pohjois-Savon nuoret. He pitivät myös nuorisotyötä verkossa ja somessa keskimääräistä tärkeämpänä. Pohjois-Karjalassa nuoret arvioivat vain yhden asian muita maakuntia tärkeämmäksi: koululaisten iltapäiväkerhot. Etelä-Savon nuorten arviot jäivät keskimääräistä alhaisemmiksi vain yhdessä asiassa, nuorisotaloissa ja -tiloissa. Muissa tarkastelluissa asioissa keskimääräistä matalampia arvioita antoivat vaihdellen joko Pohjois-Karjalan tai Pohjois-Savon nuoret.

Kuva 2. Nuorten arviot nuorisotyön palveluiden tärkeydestä asuinkunnassa

Nuorisotyön kävijöistä ei muodostu kattavaa rekisteriä, eivätkä kaikki kunnat edes tilastoi kävijöitään. Siksi nuorisotyötä käyttävien nuorten osuutta koko ikäluokasta ei voida

valtakunnallisesti todeta tarkasti. Peruspalvelujen arvioinneista tiedetään, että vähintään yhdeksän kuntaa kymmenestä tarjoaa nuorisotalon avoimia nuorten iltoja, avointa pienryhmä- ja kerhotoimintaa, nuorten tieto- ja neuvontatyötä sekä tiedotus- ja koulutustilaisuuksia nuorille. Esimerkiksi nuorisotalon avoimia nuorten iltoja on käytännössä kaikissa kunnissa, mutta palveluiden tarjonnassa on eroja. Vain 47 prosenttia kunnista tarjoaa näitä palveluita jatkuvasti tai päivittäin. (Blom ym. 2024.) Vuoden 2020 Nuorisobarometrin mukaan 15–17 -vuotiaista nuorista oli nuorisotyön palveluita käyttänyt ainakin joskus vajaa 40 prosenttia nuorista. Tämän jälkeen palveluja käyttäneiden osuus vähenee jyrkästi, mitä enemmän nuorille tulee ikää (Myllyniemi & Kiilakoski 2021, 28). Tämä vastaa myös nuorisotyön itsensä ikäryhmärajoituksia, joissa painottuvat yläkouluikäiset tai alle 18-vuotiaat nuoret, joskin hieman yli puolet kunnista raportoi vuonna 2023 kohderyhmäkseen myös 19-vuotiaat ja tätä vanhemmat nuoret (Kivijärvi, Kauppinen & Kiilakoski 2024, 25).

Valtaosa, 72 prosenttia, kaikista kyselyyn vastanneista nuorista oli osallistunut vähintään joskus ainakin yhteen kysytyyn nuorisotyön toimintaan tai palveluun viimeisen vuoden aikana. Osallistuneiden nuorten osuus on siltikin korkea (65 %), jos vertailuun otetaan mukaan myös nuoret, jotka eivät vastanneet kyselyssä lainkaan kyseisiin nuorisotyöhön liittyviin kysymyksiin. Nuorten osallistumisen tarkempi tarkastelu tuo esille, että reilusti alle puolet (vaihdellen välillä 9–43 %) itäsuomalaisista nuorista oli osallistunut johonkin yksittäiseen nuorisotyön toimintaan tai palveluun (ks. taulukko 3).

Aktiivisimmin nuoret olivat osallistuneet nuorisotalojen tai -tilojen toimintaan (43 %), nuorille suunnattuihin tapahtumiin (38 %) sekä kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävään nuorisotyöhön (34 %). Kuten yllä todettiin, avointa toimintaa järjestetään lähes kaikissa kunnissa. Tapahtumat suunnataan tyypillisesti isoilla nuorten joukoille. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön merkitys ja volyymit ovat kasvaneet 2020-luvun mittaan, ja toimintaan on osoitettu myös valtion rahoitusta. Tämän myötä yhä useammat kunnat ovat toteuttaneet nuorisotyötä kouluissa ja oppilaitoksissa. (Kivijärvi, Kauppinen & Kiilakoski 2024.) Kaikkia kolmea yllä kuvattua nuorisotyön toimintaa voidaan pitää esimerkkinä universaalista eli kaikilla tarjottavasta nuorisotyöstä. Suhteellisesti vähiten nuoret olivat olleet tekemisissä nuorille suunnattujen järjestöavustusten kanssa (10 %) ja digitaalisen tai verkossa tehtävän nuorisotyön kanssa (9 %) viimeisen vuoden aikana. Tämä kertoo osaltaan siitä, että digitaalinen nuorisotyö ei ole nuorisotyön tarjonnan kärjessä ja että nuorisotyöllinen kontakti nuoreen syntyy todennäköisemmin kasvokkain kuin verkossa.

Nuorista merkittävä osa (vaihdellen välillä 34–53 prosenttia) vastasi, ettei heillä ole ollut omaa tarvetta osallistua eri nuorisotyön palveluihin tai toimintaan: kaikista vähiten digitaaliseen nuorisotyöhön. Lista on jossakin määrin käänteinen siten, että eniten käytetyimmät nuorisotyön muodot ovat myös niitä, joissa niiden nuorten osuus, joilla ei ole toiminnolle tarvetta, on alimmillaan. Nuorisotyön näkökulmasta sellaisten nuorten osuus, jotka eivät näe nuorisotyölle tarvetta, ei välttämättä ole ongelma. Nuorisotyön perusteluissa on ollut 1970-luvulta lähtien tarjota toimintoja sellaisille nuorilla tai sellaisten nuorisokulttuurien edustajille, jotka eivät löydä vapaa-ajan tekemistä järjestäytyneiden harrastusten tai seurakunnan toimintojen kautta (Forkby & Kiilakoski 2014). Nuorisotyön

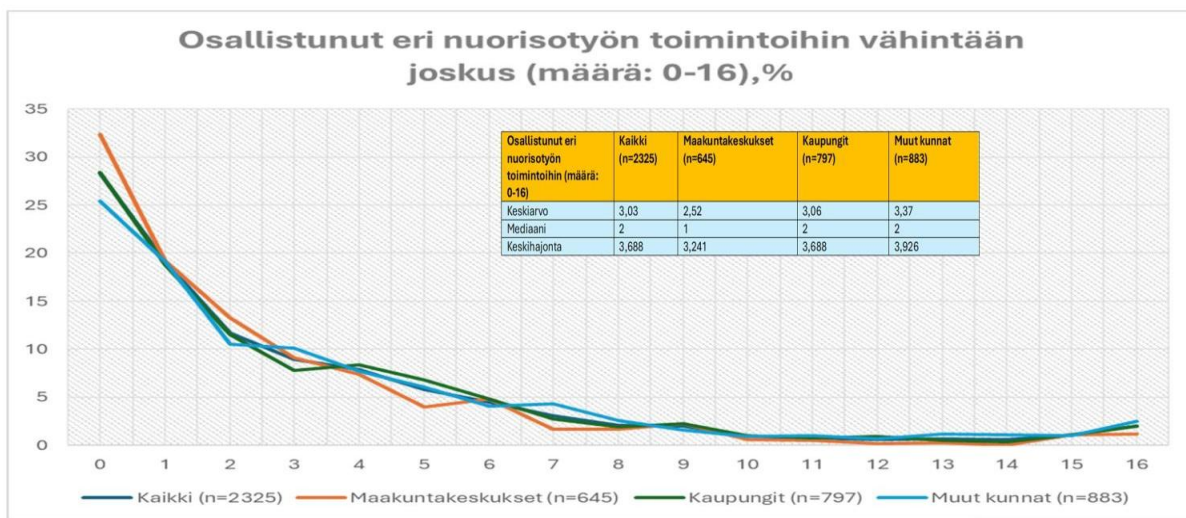
tehtävänä onkin yhdistää periaatteellinen avoimuus kaikille nuorille eli universalismi kykyyn tavoittaa sellaisia nuoria, jotka eivät muutoin saa yhteiskunnan tai kansalaisyhteiskunnan palveluja.

Alustava tutkimustulos on, että yhtäältä aktiivisin osallistuminen moniin eri nuorisotyön muotoihin ja toisaalta niiden itselle tarpeettomaksi kokeminen kasautuvat tietyille nuorille. Tämä havainto vaatii tarkempaa jatkoanalyysiä.

Osallistunut joskus tai usein viimeisen 12 kuukauden aikana, % (n=2548)		Ei ole ollut tarvetta osallistua, %
Nuoritalojen/-tilojen toiminta	42,8	34,7
Tapahtumat nuorille	37,8	34,4
Nuorisotyö kouluissa/oppilaitoksissa	34,1	38,5
Leirit/retket	23,3	40,9
Koulutus-/tiedotustilaisuudet nuorille	20,9	42,8
Tilat nuorten omatoimiseen toimintaan (skeittipaikat, bänditilat, jne.)	19,0	47,9
Jalkautuva/liikkuva nuorisotyö	16,0	46,7
Kulttuurinen nuorisotyö	15,8	45,1
Avoin pienryhmä- tai kerhotoiminta	14,1	50,6
Nuorisovaltuustojen toiminta	13,2	45,7
Etsivä nuorisotyö	12,9	49,4
Kansainvälinen nuorisotyö	12,5	44,8
Nuorten työpajatoiminta	11,5	49,9
Tieto-/neuvontapalvelut nuorille	11,5	48,8
Järjestöavustukset nuorten toimintaan	9,5	49,0
Digitaalinen nuorisotyö	9,4	52,8

Taulukko 3. Nuorten osallistuminen nuorisotyön toimintaan ja palveluihin viimeisen vuoden aikana

Kun tarkastellaan, miten yksittäiset nuoret ovat osallistuneet tai olleet osallistumatta kysytyihin kuuteentoista eri nuorisotyön palveluun tai toimintaan maakuntakeskuksissa, kaupungeissa ja muissa kunnissa, paljastuu eri asuin ympäristöjen välinen keskeinen ero (ks. kuva 3). Maakuntakeskusten nuorista joka kolmas ei ollut osallistunut mihinkään palveluun tai toimintaan vuoden aikana, ja vastaavasti muissa kunnissa heidän osuutensa on suhteellisesti pienin eli vain neljännes nuorista. Kun tarkastellaan kolmen kuntatyyppin nuorten osallistumista vähintään kolmeen tai useampaan palveluun tai toimintaan, niin erot ovat vähäisiä: aktiivisimpia osallistuvia nuoria löytyy kaikista kolmesta kuntatyyppistä lähes saman verran, ja heidän osuutensa kaikista nuorista on suhteellisen pieni. Tulosta voi tulkita todeten, että maaseudulla on tyypillisempää, että useampi nuori saa kontaktin nuorisotyöhön. Sen sijaan alueellisesti merkitseviä eroja ei ole sen suhteen, kuinka monelle nuorelle kasautuu useita nuorisotyön käyttökokemuksia. Nuorisotyöllisten kontaktin synnyttyä tietty, suppeahko, osuus nuorista hakeutuu intensiivisiksi nuorisotyön käyttäjiksi.

Kuva 3. Nuorten osallistuminen 16 nuorisotyön palveluun eri asuinypäristöissä

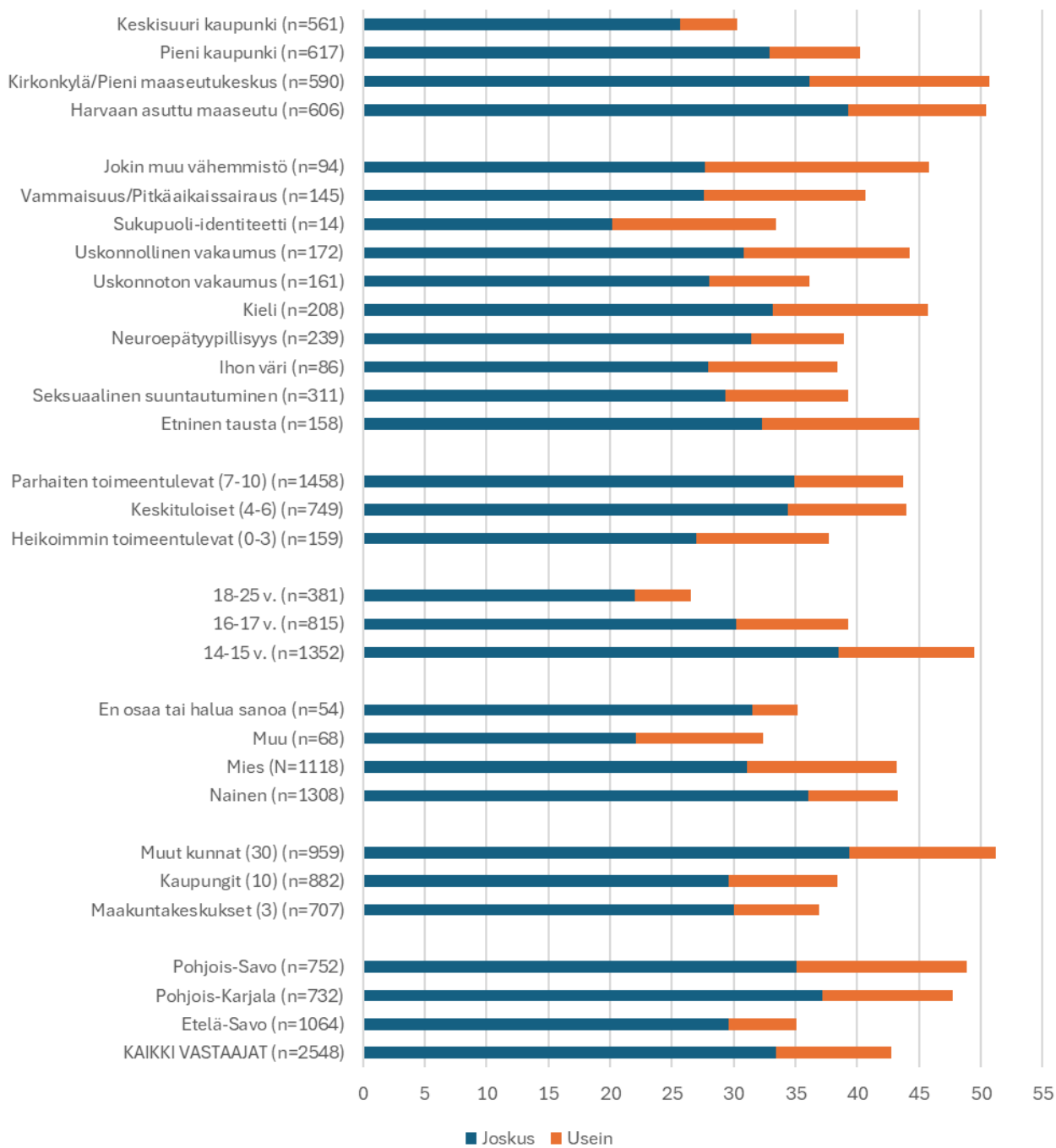
Seuraavaksi luomme tarkemman katsauksen siihen, ketkä nuorista ovat osallistuneet valikoituihin nuorisotyön palveluihin ja toimintaan. Esimerkeiksi on valittu kuusi erilaista nuorisotyön muotoa ja toimintaa, jotka edustavat erilaisia kuntien nuorille tarjoamien palveluiden kirjoa (esim. Blom ym. 2024): *avointa ja yhteisöllistä nuorisotyötä* (nuorisotalot ja -tilat, digitaalinen nuorisotyö, kansainvälinen nuorisotyö), *kohdennettua ja erityisnuorisotyötä* (etsivä nuorisotyö), *nuorisotyötä koulussa* (nuorisotyö kouluissa ja oppilaitoksissa) sekä *nuorten kansalaistoiminnan tukipalveluita* (nuorisovaltuustojen toiminta).

Nuorisotalojen ja -tilojen toiminta

Kaikista kyselyyn vastanneista nuorista 43 prosenttia oli osallistunut nuorisotalojen ja -tilojen toimintaan viimeisen vuoden aikana. Tulokset (ks. kuva 4) osoittavat, että maaseutumaisissa ympäristöissä asuvat nuoret ovat osallistuneet keskimuotoa aktiivisemmin toimintaan. Samoin pohjoissavolaiset ja pohjoiskarjalaiset nuoret ovat osallistuneet suhteellisesti eteläsavolaisia nuoria enemmän kyseiseen nuorisotyöhön. Aktiivisempia ovat olleet niin ikään nuorimmat vastaajat (14–15-vuotiaat) sekä keskituloiset ja parhaiten toimeentulevat nuoret. Nuorisotaloihin ja -tiloihin liittyy poikkeuksellista epätasa-arvoisuutta verrattuna viiteen muuhun nuorisotyön muotoon: heikoimmin toimeentulevat nuoret, muuhun sukupuoleen identifioituvat sekä useaan eri vähemmistöidentiteettiryhmään identifioituvat nuoret osallistuvat tähän nuorisotyön toimintaan keskimuotoa vähemmän. Sen sijaan etnisen taustan, kielen, uskonnollisen tai jokin muun vähemmistöidentiteetin omaavat vähemmistöryhmät kävivät keskimuotoa aktiivisemmin nuorisotaloilla - ja tiloissa. Tilastokeskuksen väestötietojen mukaan vuoden 2025 lopulla 15–24-vuotiaiden nuorten kolme selkeästi suurinta kielivähemmistöä kolmessa maakunnassa olivat venäjänkieliset (1296 nuorta), ukrainankieliset (801 nuorta) ja arabiankieliset (336) nuorta (Tilastokeskus, väestörakenne 31.12. 2025).

Alueelliset tulokset eivät ole yllättäviä. Jo aiemmat tutkimukset ja selvitykset ovat alleviivanneet nuorisotalojen ja -tilojen nuorten korkeampaa osallistumisastetta erityisesti maaseutumaisissa paikkakunnissa kuin kaupungeissa (esim. Armila ym. 2024; Eriksson 2016, 51, Moisala 2023b, 66). Sen sijaan nuorisotyön yhdenvertaisuustyön näkökulmasta tulokset herättävät jatkopohdinnan ja -tutkimuksen aiheita. Osa vähemmistöryhmistä käyttää tiloja muita enemmän, osa taas vähemmän. Tämän tutkimuksen pohjalta ei voida sanoa, mikä tätä eroa selittää. Joka tapauksessa tulokset ovat ristiriitaisessa suhteessa nuorisotalojen ideaaliin matalan kynnyksen toiminnasta, jonne kenen tahansa nuoren on helppo tulla omana itsenään. Kuten yllä kirjoitimme, samanlaista eroa ei näy muissa tarkastelluissa nuorisotyön toiminnoissa.

Oletko käynyt asuinkuntasi nuorisotalolla tai -tiloissa (esim. ”avoimet illat”) viime 12 kuukauden aikana? (%)

Kuva 4. Osallistuminen nuorisotalojen ja -tilojen toimintaan taustaryhmittäin tarkasteltuna

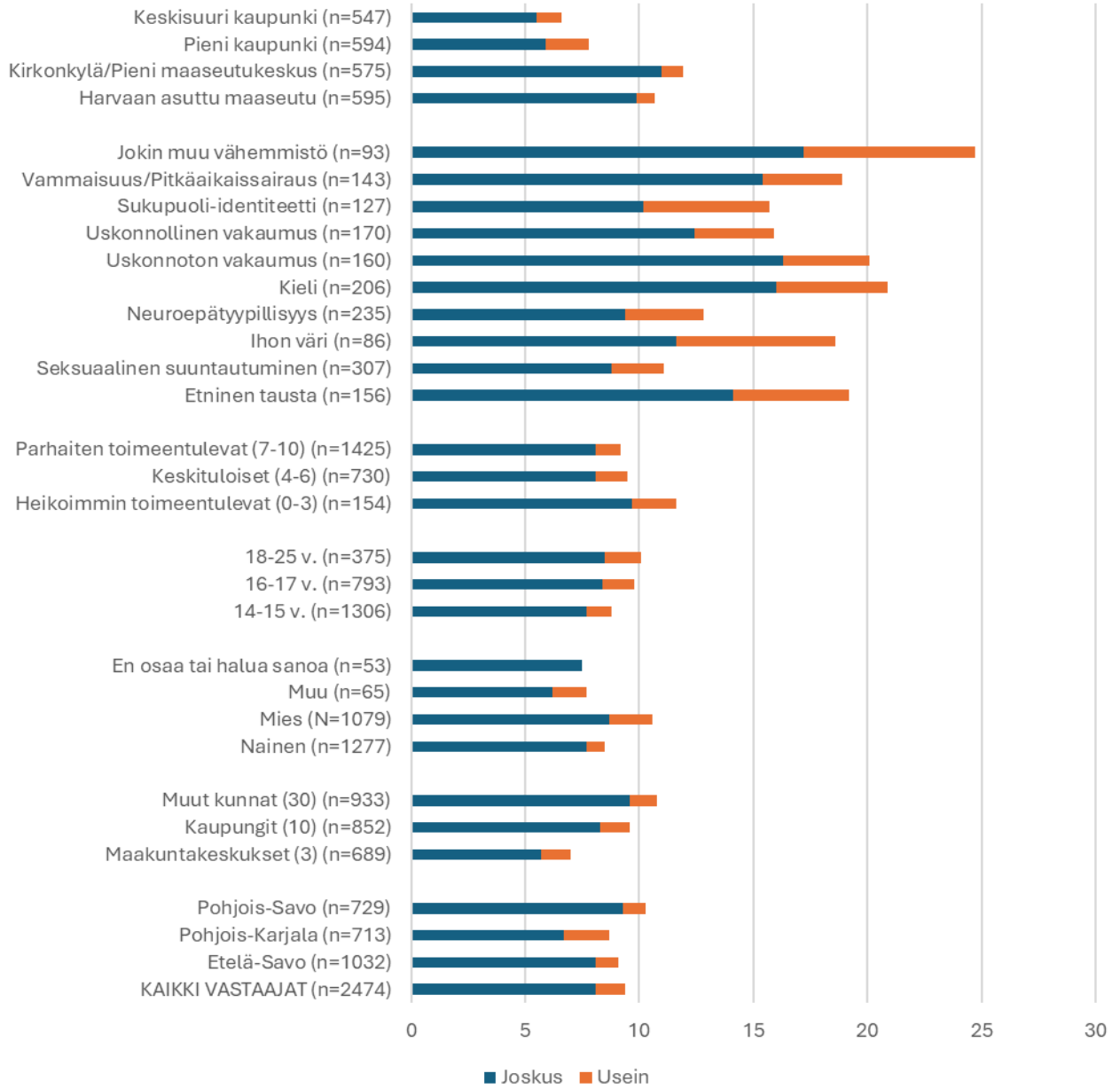
Digitaalinen nuorisotyö

Verkossa tehtävään nuorisotyöhön itäsuomalaiset nuoret olivat osallistuneet viimeisen vuoden aikana muita nuorisotyön toimintoja vähemmän. Vain joka kymmenes nuori oli osallistunut. Digitaaliseen nuorisotyöhön (ks. kuva 5) keskivertoa aktiivisemmin olivat osallistuneet miehet, yli 16-vuotiaat, heikoimmin toimeentulevat, eri vähemmistöidentiteettejä omaavat sekä maaseutumaisissa ympäristöissä asuvat nuoret. Myös Pohjois-Savossa osallistuttiin hieman muita maakuntia aktiivisemmin.

Verrattain alhaiset osallistumisprosentit ovat johdonmukaisessa suhteessa siihen, että digitaalinen nuorisotyö koettiin sekä Itä-Suomen nuorisopuntarissa että vuoden 2024 Nuorisobarometrissa vähiten tärkeäksi nuorisotyön toiminnoksi. Nuorisotyön perinnettä ylipäänsä luonnehtii kasvokkain kohtaavan työn tärkeys. Tämä näkyy siinä, että koronapandemian aikainen panostaminen verkossa tapahtuvaan työhön väheni sitä mukaan, kun rajoitustoimenpiteet hellittivät (Kiilakoski, Kauppinen & Kivijärvi 2022). Myös digitaalisen nuorisotyön asiantuntija Heikki Lauha (2021, 40) on todennut, että edes pandemia-aikana nuorisotyöntekijöiden tai heidän esimiestensä digiosaaminen ei ollut monipuolistunut eikä toimintakulttuurissa ollut tapahtunut merkittäviä muutoksia. Vuoden 2025 Kunnallinen nuorisotyö Suomessa -kyselyn alustavien tulosten mukaan digitaalista nuorisotyötä piti tärkeimpien nuorisotyön työmuotojen joukkoon kuuluvana alle 10 prosenttia kunnista. Voi siis uumoilla, että osallistumisprosentit heijastavat myös niitä panostuksia, joita kunnat ovat digitaaliseen nuorisotyöhön käyttäneet. On tietysti huomattava, että vähemmistöön identifioituvien nuorten joukossa osallistuminen on muuta väestöä aktiivisempaa, mikä selittyy tähän kohderyhmään kuuluvien tarpeilla ja palveluntarjonnalla.

Kyselyn tuloksia tulkittaessa on huomattava, että kysymys on esitetty koskien nuorisotyötä verkossa ja somessa. Tämä voi ohjata vastaajia käsittelemään kysymystä nimenomaan työnä, jota tehdään digitaalisilla alustoilla. Nuorisotyön sisäisessä keskustelussa digitaalisuus hahmotetaan kuitenkin laajemmin. Digitaalisessa nuorisotyössä voidaan hyödyntää digitaalista mediaa tai teknologiaa, tai näitä ympäristöjä voidaan käsitellä myös keskusteluissa. Siksi digitaalista nuorisotyötä voidaan tehdä sekä kasvokkain että verkkoympäristössä. (Euroopan komissio 2018.) Tätä heijastellen vuodelta 2021 olevien tulosten mukaan yli kaksi kolmesta digitaalista nuorisotyötä kehittäneen Verken kyselyyn vastanneesta oli keskustellut nuorten kanssa digitaalisuuteen liittyvistä kysymyksistä viimeisen kolmen kuukauden aikana (Verke 2021). Lukuja tulkittaessa on huomioitava, että nuorisopuntarikysely tuskin ulottuu näihin digitaalisen nuorisotyön tekemisen tapoihin. Voi ajatella, että kysymys lähinnä mittaa nimenomaan digitaalisia alustoja ja teknologioita koskevia kysymyksiä.

Oletko käyttänyt asuinkunnassasi seuraavia nuorisovaluuta viime 12 kuukauden aikana? Nuorisotyö verkossa (digitaalinen nuorisotyö) (%)

Kuva 5. Osallistuminen digitaaliseen nuorisotyöhön taustaryhmittäin tarkasteltuna

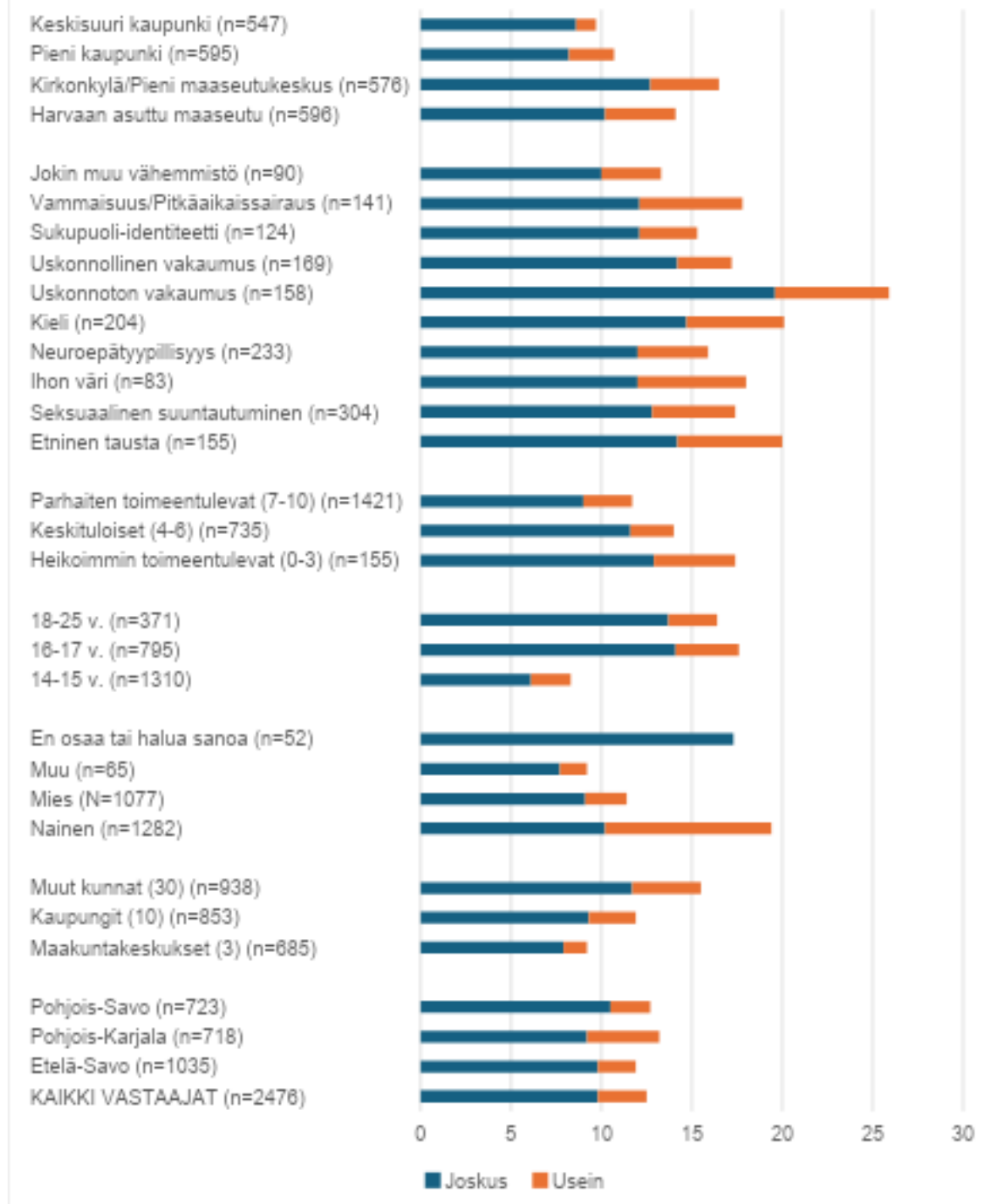
Kansainvälinen nuorisotyö

Kaikista kyselyyn vastanneista nuorista 13 prosenttia oli osallistunut viimeisen vuoden aikana kansainvälisyyteen liittyvään nuorisotyöhön. Kansainväliseen nuorisotyöhön

osallistuivat keskivertoa ahkerammin pienten kuntien ja maaseutu ympäristöjen sekä eri vähemmistöryhmiin identifioituvat nuoret (ks. kuva 6). Erityisesti naisiksi itsensä määrittelevät, yli 16-vuotiaat sekä heikoimmin toimeentulevat (myös keskituloiset) nuoret olivat ryhminä muita nuoria aktiivisempia kansainväliseen nuorisotyöhön osallistujia.

Itäsuomalaisten nuorten itse ilmaistu aktiivisempi osallistuminen maaseutu ympäristöissä verrattuna kaupunkien nuoriin on kiinnostava tutkimustulos. Esimerkiksi RAY-verkoston toteuttamat valtakunnalliset selvitykset (esim. Saari 2024) nuorten ja nuorisotyöntekijöiden osallistumisesta Euroopan unionin nuorisotalan Erasmus+ -hankkeisiin ja vaihto-ohjelmiin ovat antaneet viitteitä siitä, että osallistuminen olisi maaseudulla vähäisempää verrattuna kaupunkitaustaisiin nuoriin ja nuorisotyöntekijöihin. Samoin nuorisopuntarin tulokset antavat nyt tärkeää lisätietoa eri vähemmistöryhmien inklusiosta Erasmus+ -projekteissa. Tulokset näyttävät, että Itä-Suomessa erilaiset vähemmistöryhmät ovat osallistuneet KV-toimintaan oletettua aktiivisemmin. Yhteinen tulos verrattuna aiempiin selvityksiin (esim. mt.) on se, että kansainväliseen toimintaan osallistuminen on vahvasti naisvaltaista.

**Oletko käyttänyt asuinkunnassasi seuraavia
nuorisoalan palveluita viime 12 kuukauden aikana?
Kansainväliset projektit, esim. Erasmus+
(kansainvälinen nuorisotyö) (%)**

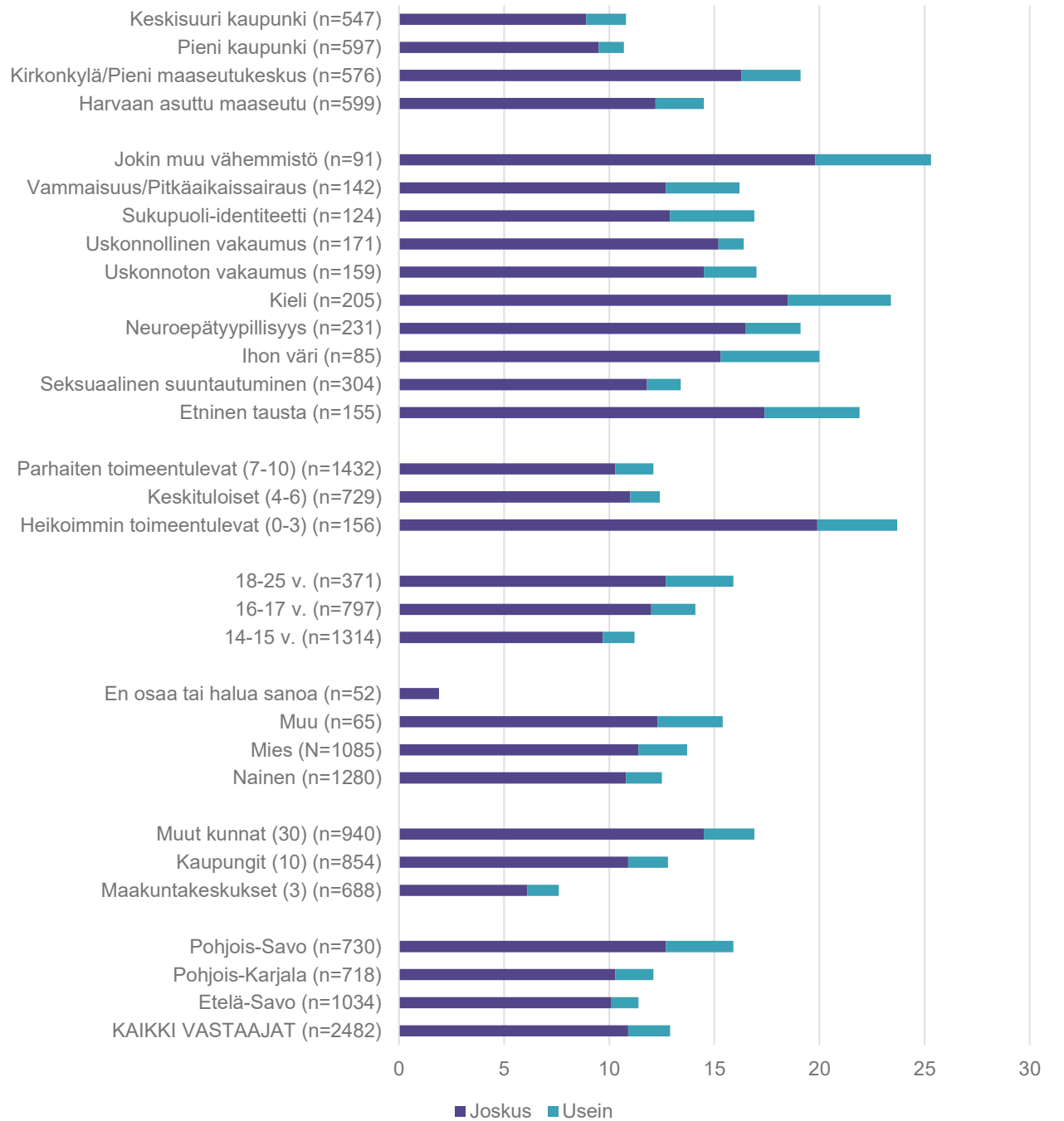
Kuva 6. Osallistuminen kansainväliseen nuorisotyöhön taustaryhmittäin tarkasteltuna

Etsivä nuorisotyö

Viimeisen vuoden aikana 13 prosenttia itäsuomalaisista nuorista oli osallistunut etsivän nuorisotyön toimintaan. Etsivän nuorisotyön palveluita olivat käyttäneet keskivertoa aktiivisemmin maaseutumaisten ympäristöjen, heikoimmin toimeentulevat, yli 16-vuotiaat (erityisesti täysi-ikäiset) sekä vähemmistöryhmiin (erityisesti etninen tai kielivähemmistöt) että mieheksi tai muuhun sukupuoleen identifioituvat nuoret. Pohjois-Savossa osallistuttiin hieman muita maakuntia aktiivisemmin etsivään nuorisotyöhön. (Ks. Kuva 7.)

On ymmärrettävää, että suhteellisen pieni osa vastanneista nuorista on osallistunut etsivän nuorisotyön palveluihin. Etsivä nuorisotyö on kohdennettua nuorisotyötä. Nuorisolain määritelmän mukaan "etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille" (Nuorisolaki, §10). Lain määritelmä jo rajaa työn kohteeksi sellaiset nuoret, joilla on tuen tarpeita. Tuen tarpeita voivat olla esimerkiksi nuoret, jotka ovat ilman koulutus- tai työpaikkaa. Kun Itä-Suomen nuorisopuntarin vastaajat rekrytoidaan oppilaitosten kautta, ei kysely välttämättä tavoita kaikkia etsivän nuorisotyön asiakkaita. Toisaalta etsivät nuorisotyöntekijät työskentelevät monenlaisten tuen tarpeiden parissa (esim. Määttä 2021) ja usein myös tiiviissä yhteistyössä koulujen ja oppilaitosten kanssa. Vuonna 2024 etsivässä nuorisotyössä tavoitettiin 20 659 nuorta. Heistä 16–20 -vuotiaita oli 9704 nuorta. (Nuorisotilastot.) Näin työmuodon luonne selittää, miksi erityisesti täysi-ikäiset nuoret ovat suhteellisesti aktiivisin osallistujaryhmä myös tässä tutkimuksessa.

Oletko käyttänyt asuinkunnassasi seuraavia nuorisoalan palveluita viime 12 kuukauden aikana? Etsivä nuorisotyö (%)

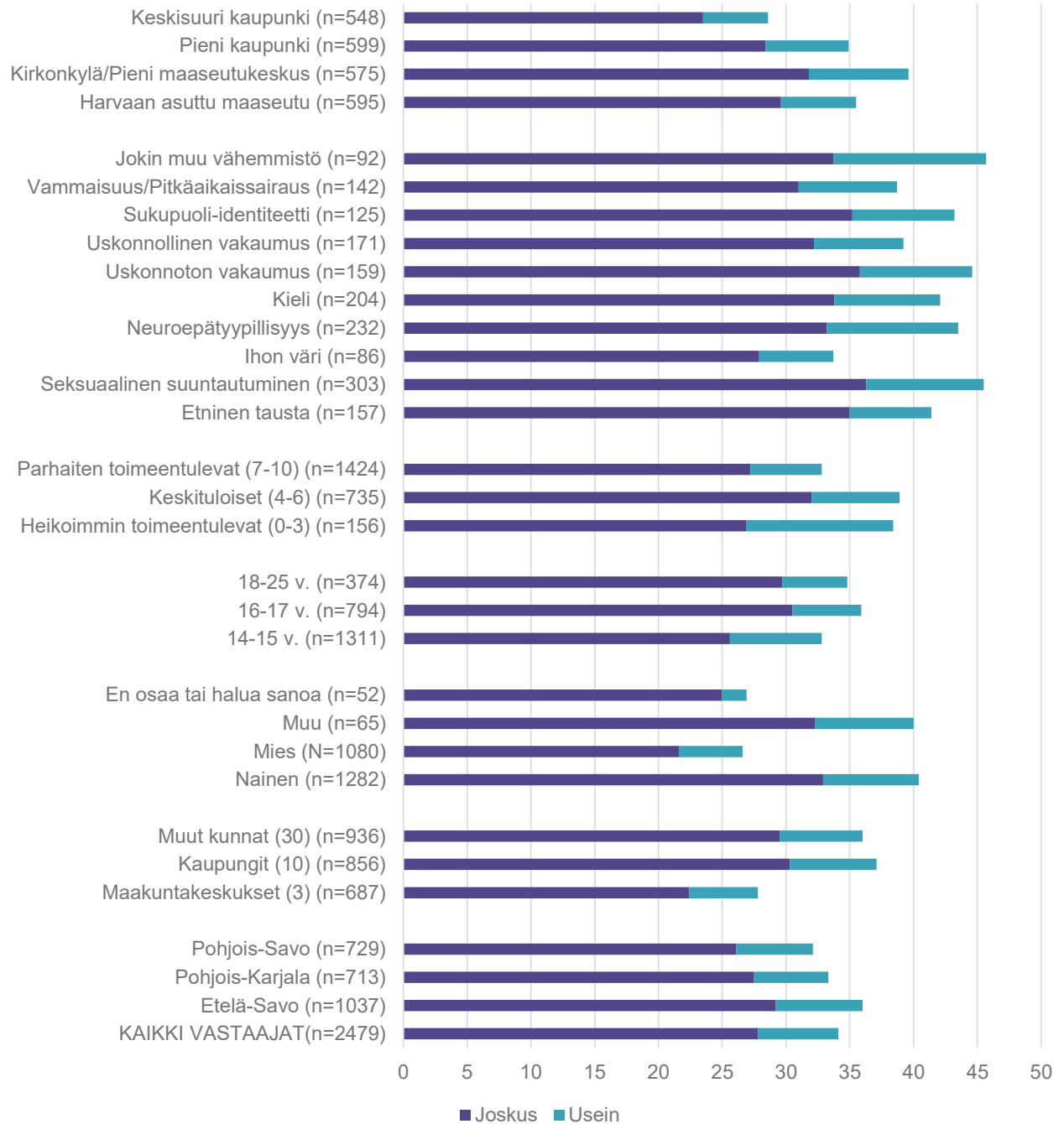

Kuva 7. Osallistuminen etsivään nuorisotyöhön taustaryhmittäin tarkasteltuna

Kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävä nuorisotyö

Kaikkiaan 34 prosenttia kyselyyn vastanneista nuorista oli osallistunut nuorisotyöhön kouluissa tai oppilaitoksissa. Nuoret osallistuivat keskimertoa aktiivisemmin kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävään nuorisotyöhön maaseutumaisissa ympäristöissä ja pienissä kaupungeissa sekä Etelä-Savossa. Niin ikään naisiksi tai muuhun sukupuoleen sekä vähemmistöidentiteettiin (muihin paitsi ihon väri) identifioituvat nuoret olivat keskimertoa aktiivisempia osallistujaryhmiä. Lisäksi keskituloiset ja heikoimmin toimeentulevat sekä yli 16-vuotiaat nuoret olivat tässä nuorisotyön muodossa aktiivisia osallistujia. (Ks. kuva 8.)

Oletko käyttänyt asuinkunnassasi seuraavia nuorisoalan palveluita viime 12 kuukauden aikana? Kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävä nuorisotyö (%)

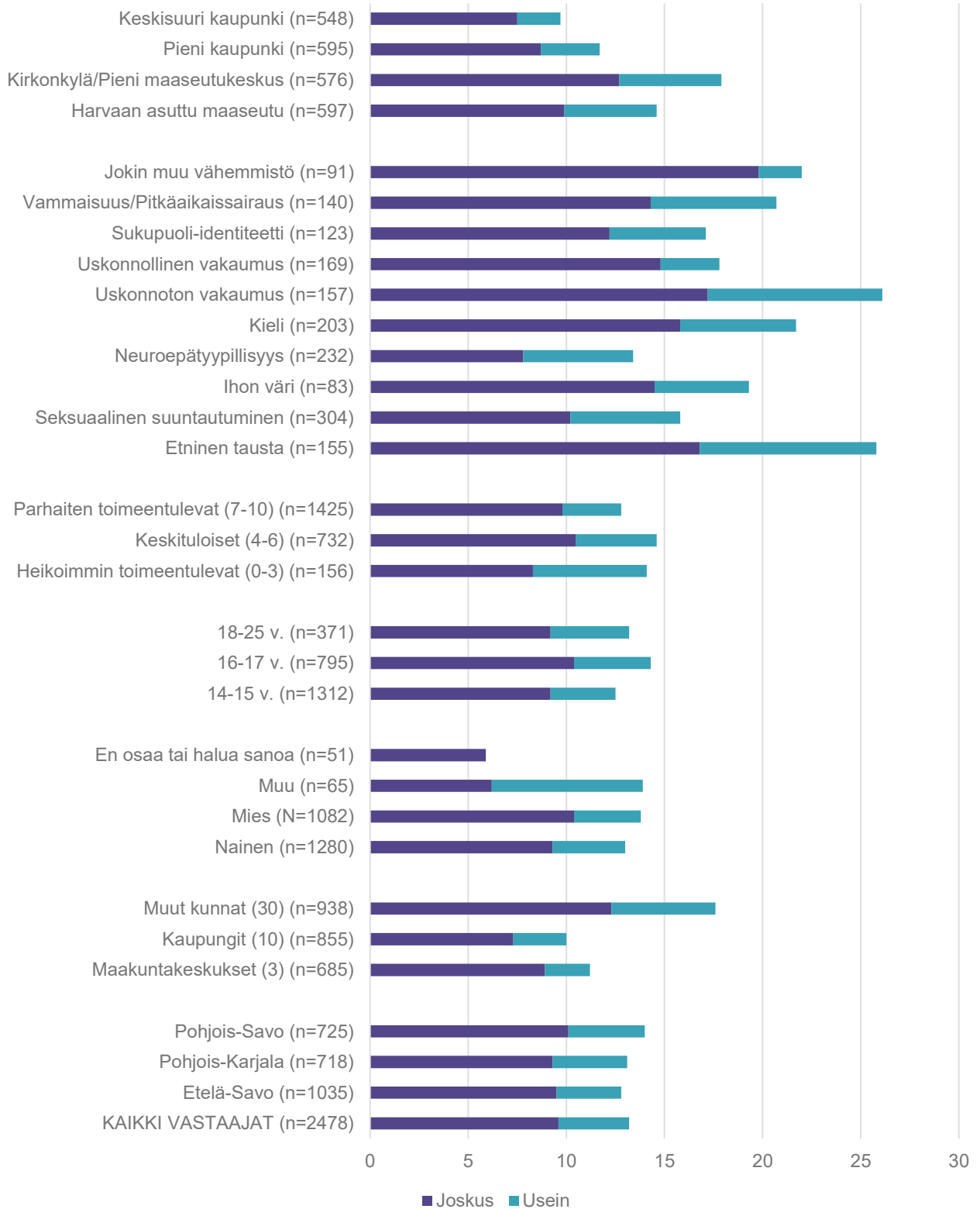
Kuva 8. Osallistuminen koulu- ja oppilaitosnuorisotyöhön taustaryhmittäin tarkasteltuna

Nuorisovaltuustojen toiminta

Nuorisovaltuustojen toimintaan osallistumisessa erot maakuntien välillä olivat pieniä (ks. kuva 9). Kaikista kyselyyn vastanneista nuorista oli nuorisovaltuustojen toimintaan osallistunut 13 prosenttia. Keskiarvoa aktiivisimmin nuorisovaltuustojen toimintaan olivat osallistuneet pienten kuntien ja maaseutu ympäristöjen sekä 16–17-vuotiaat nuoret. Keskiarvoa aktiivisempia osallistujia olivat myös keskituloiset tai heikoimmin toimeentulevat nuoret sekä muihin paitsi neuroepätyypilliseksi identifioituneet vähemmistöryhmien edustajat.

Aiemmat tutkimustulokset Itä-Suomesta (esim. Lötjönen 2017, 116) ovat myös tuoneet esiin nuorten suhteellisesti aktiivisemmän osallistumisen nuorisovaltuustojen toimintaan maaseutu ympäristöissä verrattuna maakuntakeskukseen. Aktiivisuuserosta huolimatta molemmissa asuin ympäristöissä osallistuminen on kuitenkin hyvin valikoitunutta nuorten keskuudessa. Tämä siitä huolimatta, että toiminta on keskeinen, konkreettinen kuntademokratian osallistumismuoto kaikille nuorille, joilla ei ole äänestys oikeutta vaaleissa.

Oletko käyttänyt asuinkunnassasi seuraavia nuorisoalan palveluita viime 12 kuukauden aikana? Nuorisovaltuustojen toiminta (%)

Kuva 9. Osallistuminen nuorisovaltuustojen toimintaan taustaryhmittäin tarkasteltuna

Nuorten tyytyväisyys nuorisotyön eri palveluihin ja toimintaan

Entuudestaan tiedetään, että nuorisotyöhön osallistuneet arvioivat palvelun myönteisemmäksi kuin sellaiset, jotka eivät ole palveluita käyttäneet (Sjöblom-Pekonen 2025). Vastaava tulos saatiin myös tässä kyselyssä. Ne nuoret, jotka ovat osallistuneet eri nuorisotyön palveluihin ja toimintaan, ovat valtaosin myös joko melko tai erittäin tyytyväisiä niihin (ks. taulukko 4). Erot tyytyväisten osuudessa selittyvät pitkälti sillä, että palveluihin osallistumattomat nuoret eivät osaa sanoa, ovatko tyytyväisiä vai tyytymättömiä näihin palveluihin. Palveluihin osallistumattomista noin puolet (46 % - 58 %) vastaajista ei ole osannut vastata toimintoja koskeviin kysymyksiin. Kun tarkastellaan palveluihin tyytymättömien osuuksia, ei havaita merkittäviä eroja palveluun osallistumattomien ja osallistuneiden välillä. Vaikka tyypillisempää on, että osallistuneissa on vähemmän tyytymättömiä kuin osallistumattomissa, ei tämäkään ole suoraviivaista. Osassa työmuotoja osallistuneet ovat tyytymättömämpiä kuin osallistumattomat.

Erityisesti kansainväliseen nuorisotyöhön osallistuneista nuorista löytyi suhteellisesti eniten melko tai erittäin tyytyväisiä (79 %). Kaikista nuorista vain nuorisotalojen ja -tilojen toimintaan oli yli puolet vastanneista nuorista tyytyväisiä, muiden työmuotojen osalta lukema on alle 50 prosenttia. Tämä selittyy pitkälti sillä, että en osaa sanoa -vaihtoehdon valinneiden osuudet ovat isoja. Nuorisotaloja ja -tiloja käytetään eniten, mikä näkyy myös muita vähäisempänä en osaa sanoa -vaihtoehdon valinneiden osuutena.

Osallistuminen 12 kuukauden aikana	Tyytymättömyys tai tyytyväisyys toimintaan asuinkunnassa, % (n)			
Nuorisotalot/-tilat	Tyytymätön	Melko/erittäin tyytyväinen	EOS	Kaikki
Ei osallistunut	13,6 (190)	38,6 (539)	47,9 (669)	100 (1398)
Osallistunut joskus tai usein (42,8%)	14,0 (148)	68,0 (721)	18,0 (191)	100 (1060)
Kaikki	13,6 (338)	51,3 (1260)	35,0 (860)	100 (2458)
Tilat nuorten omatoimiseen toimintaan	Tyytymätön	Melko/erittäin tyytyväinen	EOS	Kaikki
Ei osallistunut	21,4 (422)	32,4 (641)	46,2 (913)	100 (1976)
Osallistunut joskus tai usein (19,0%)	20,3 (94)	69,0 (320)	10,8 (50)	100 (464)
Kaikki	21,1 (516)	39,4 (961)	39,5 (963)	100 (2440)
Nuorisotyö verkossa	Tyytymätön	Melko/erittäin tyytyväinen	EOS	Kaikki
Ei osallistunut	15,1 (331)	30,7 (673)	54,3 (1191)	100 (2195)
Osallistunut joskus tai usein (9,4%)	16,8 (38)	70,8 (160)	12,4 (28)	100 (226)
Kaikki	15,2 (369)	34,4 (833)	50,4 (1219)	100 (2421)
Avoin pienryhmä tai -kerhotoiminta	Tyytymätön	Melko/erittäin tyytyväinen	EOS	Kaikki
Ei osallistunut	14,7 (306)	31,3 (653)	54,0 (1126)	100 (2085)
Osallistunut joskus tai usein (14,1%)	18,0 (61)	63,6 (215)	18,3 (62)	100 (338)
Kaikki	15,1 (367)	35,8 (868)	49,0 (1188)	100 (2423)
Jalkautuva tai liikkuva nuorisotyö	Tyytymätön	Melko/erittäin tyytyväinen	EOS	Kaikki
Ei osallistunut	17,0 (345)	28,1 (570)	54,8 (1111)	100 (2026)
Osallistunut joskus tai usein (16,0%)	14,8 (57)	65,4 (251)	19,8 (76)	100 (384)
Kaikki	16,7 (402)	34,1 (821)	49,3 (1187)	100 (2410)
Etsivä nuorisotyö	Tyytymätön	Melko/erittäin tyytyväinen	EOS	Kaikki
Ei osallistunut	14,0 (297)	31,5 (667)	54,4 (1152)	100 (2116)
Osallistunut joskus tai usein (12,9%)	10,5 (33)	75,8 (238)	13,7 (43)	100 (314)
Kaikki	13,6 (330)	37,2 (905)	49,2 (1195)	100 (2430)
Nuorten työpajatoiminta	Tyytymätön	Melko/erittäin tyytyväinen	EOS	Kaikki
Ei osallistunut	15,2 (327)	29,0 (622)	55,8 (1196)	100 (2145)
Osallistunut joskus tai usein (11,5%)	12,2 (34)	68,8 (192)	19,0 (53)	100 (279)
Kaikki	14,9 (361)	33,6 (814)	51,5 (1249)	100 (2424)
Nuorisotyö kouluissa/oppilaitoksissa	Tyytymätön	Melko/erittäin tyytyväinen	EOS	Kaikki
Ei osallistunut	14,9 (237)	35,8 (571)	49,3 (787)	100 (1595)
Osallistunut joskus tai usein (34,1%)	10,0 (84)	72,5 (606)	17,5 (146)	100 (836)
Kaikki	13,2 (321)	48,4 (1177)	38,4 (933)	100 (2431)
Nuorisovaltuustojen toiminta	Tyytymätön	Melko/erittäin tyytyväinen	EOS	Kaikki
Ei osallistunut	14,2 (299)	33,8 (711)	52,0 (1094)	100 (2104)
Osallistunut joskus tai usein (13,2%)	11,2 (36)	71,7 (230)	17,1 (55)	100 (321)
Kaikki	13,8 (335)	38,8 (941)	47,4 (1149)	100 (2425)

Taide- ja kulttuuritoiminta	Tyytymätön	Melko/erittäin tyytyväinen	EOS	Kaikki
Ei osallistunut	14,7 (300)	29,8 (606)	55,5 (1129)	100 (2035)
Osallistunut joskus tai usein (15,8%)	13,9 (53)	65,3 (248)	20,8 (79)	100 (380)
Kaikki	14,6 (353)	35,4 (854)	50,0 (1208)	100 (2415)
Kansainvälinen nuorisotyö	Tyytymätön	Melko/erittäin tyytyväinen	EOS	Kaikki
Ei osallistunut	15,3 (325)	29,9 (634)	54,8 (1162)	100 (2121)
Osallistunut joskus tai usein (12,5%)	8,5 (26)	78,8 (241)	12,7 (39)	100 (306)
Kaikki	14,5 (351)	36,1 (875)	49,5 (1201)	100 (2427)
Leiri- ja retkitoiminta	Tyytymätön	Melko/erittäin tyytyväinen	EOS	Kaikki
Ei osallistunut	14,5 (270)	28,4 (528)	57,0 (1059)	100 (1857)
Osallistunut joskus tai usein (23,3%)	10,3 (58)	71,0 (401)	18,8 (106)	100 (565)
Kaikki	13,5 (328)	38,4 (929)	48,1 (1165)	100 (2422)
Nuorille järjestetyt tapahtumat	Tyytymätön	Melko/erittäin tyytyväinen	EOS	Kaikki
Ei osallistunut	15,7 (235)	30,0 (449)	54,4 (815)	100 (1499)
Osallistunut joskus tai usein (37,8%)	15,2 (139)	68,0 (623)	16,8 (154)	100 (916)
Kaikki	15,5 (374)	44,4 (1072)	40,1 (969)	100 (2415)
Tieto- ja neuvontapalvelut nuorille	Tyytymätön	Melko/erittäin tyytyväinen	EOS	Kaikki
Ei osallistunut	15,8 (337)	28,1 (600)	56,2 (1202)	100 (2139)
Osallistunut joskus tai usein (11,5%)	11,8 (33)	65,9 (184)	22,2 (62)	100 (279)
Kaikki	15,3 (370)	32,4 (784)	52,3 (1264)	100 (2418)
Koulutus ja tiedotustilaisuudet nuorille	Tyytymätön	Melko/erittäin tyytyväinen	EOS	Kaikki
Ei osallistunut	16,5 (314)	28,4 (540)	55,1 (1049)	100 (1903)
Osallistunut joskus tai usein (20,9%)	13,8 (70)	63,9 (325)	22,4 (114)	100 (509)
Kaikki	15,9 (384)	35,9 (865)	48,2 (1163)	100 (2412)
Järjestöavustuksen nuorten toimintaan	Tyytymätön	Melko/erittäin tyytyväinen	EOS	Kaikki
Ei osallistunut	15,3 (337)	26,3 (580)	58,4 (1285)	100 (2202)
Osallistunut joskus tai usein (9,5%)	14,0 (32)	71,2 (163)	14,8 (34)	100 (229)
Kaikki	15,2 (369)	30,6 (743)	54,3 (1319)	100 (2431)

Taulukko 4. Nuorisotyön palveluihin osallistuneiden ja osallistumattomien tyytyväisyys nuorisotyön eri palveluihin ja toimintaan asuinkunnassa

Kun katsotaan tarkemmin joskus tai usein osallistuneita maakuntakeskusten, kaupunkien ja muiden kuntien nuoria sekä heidän tyytyväisyyttään valikoituihin nuorisotyön muotoihin, löytyy eri asuin ympäristöjen välisiä eroja (ks. taulukko 5). Yhtäältä maakuntakeskusten nuorista löytyy suhteellisesti hieman vähemmän tyytyväisiä nuoria verrattuna pienempiin kaupunkeihin ja muihin kuntiin. Toisaalta pienempien kaupunkien osallistuneista nuorista

löytyy suhteellisesti eniten tyytyväisiä muuten, paitsi etsivään nuorisotyöhön tyytyväisemmät löytyivät muiden kuntien luokasta.

Nuorisotalot/-tilat	Osallistunut joskus tai usein	Melko/erittäin tyytyväinen (%)
	Maakuntakeskukset	65,0
	Kaupungit	69,8
	Muut kunnat	68,4
	KAIKKI	68,0
Nuorisotyö verkossa	Osallistunut joskus tai usein	Melko/erittäin tyytyväinen (%)
	Maakuntakeskukset	61,7
	Kaupungit	76,3
	Muut kunnat	70,7
	KAIKKI	70,8
Etsivä nuorisotyö	Osallistunut joskus tai usein	Melko/erittäin tyytyväinen (%)
	Maakuntakeskukset	70,6
	Kaupungit	75,9
	Muut kunnat	77,4
	KAIKKI	75,8
Nuorisotyö kouluissa/oppilaitoksissa	Osallistunut joskus tai usein	Melko/erittäin tyytyväinen (%)
	Maakuntakeskukset	71,1
	Kaupungit	74,5
	Muut kunnat	71,4
	KAIKKI	72,5
Nuorisovaltuustojen toiminta	Osallistunut joskus tai usein	Melko/erittäin tyytyväinen (%)
	Maakuntakeskukset	70,7
	Kaupungit	73,8
	Muut kunnat	71,0
	KAIKKI	71,7
Kansainvälinen nuorisotyö	Osallistunut joskus tai usein	Melko/erittäin tyytyväinen (%)
	Maakuntakeskukset	71,0
	Kaupungit	81,0
	Muut kunnat	80,6
	KAIKKI	78,8

Taulukko 5. Tyytyväisyys kuuteen nuorisotyön palveluun ja toimintoon eri asuinympäristöissä

4 POHDINTA

Olemme tässä työpaperissa tutkineet Itä-Suomessa kolmen maakunnan alueella asuvien nuorten näkemyksiä kunnallisesta nuorisotyöstä. Nuorisotyötä koskeviin kysymyksiin vastanneista 72 prosenttia oli joskus osallistunut johonkin nuorisotyön toimintoihin. Eniten vastaajat olivat osallistuneet nuorisotalojen tai nuorisotilojen toimintaan (43 prosenttia), tapahtumiin nuorille (38 prosenttia) ja nuorisotyöhön kouluissa ja oppilaitoksissa (34 prosenttia).

Olimme kiinnostuneita siitä, onko nuorisotyöhön osallistumisessa eroja vastaajien asuinpaikan mukaan. Erottelimme toisistaan maakuntakeskukset, kaupungit ja maaseudun. Selkein ero vastaajien välillä syntyy siitä, ovatko vastaajat osallistuneet johonkin nuorisotyön toimintoon. Maakuntakeskusten nuorista joka kolmas ei ollut osallistunut mihinkään palveluun tai toimintaan vuoden aikana, kun muissa kunnissa heidän osuutensa on suhteellisesti pienin eli vain neljännes nuorista. Keskeisin ero syntyy siis siitä, että maaseutumaisissa kunnissa nuorisotyöllisiä kontakteja syntyy todennäköisimmin. On tietysti huomattava, ettei ero ole järin suuri.

Sen sijaan, kun tarkastellaan nuorisotyön intensiivistä käyttöä - nuorisotyön heavy useereita - merkittäviä eroja aineistossa ei ole. Nuorisotyöhön aktiivisesti osallistuvien osuus on kaikissa kolmessa kuntatyyppissä verrattain samanlainen. Tällaisten nuorten osuus kaikista vastaajista on kuntatyypeistä riippumatta pienehkö. Aineisto kertoo siis siitä, että nuorisotyöllisiä kontakteja syntyy hieman todennäköisemmin maaseutumaisissa kunnissa, mutta vahva kiinnittyminen nuorisotyöhön on paikkakunnasta riippumatonta.

Nuorisotyöhön osallistuneet nuoret ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä nuorisotyöhön. Vastaavasti toimintaan osallistumattomista vastaajista noin puolet ei osannut sanoa, ovatko tyytyväisiä. Tutkimuksemme vahvistaa jo aiemmin havaittua, tavallaan itsestään selvää asiaa, että palvelua käyttävät nuoret ovat palveluun tyytyväisempiä kuin he, jotka eivät sitä käytä. Maakuntakeskusten nuorista löytyy suhteellisesti hieman vähemmän tyytyväisiä nuoria verrattuna pienempiin kaupunkeihin ja muihin kuntiin. Maaseutumaisten pienten kuntien nuoret ovat muita tyytyväisempiä etsivään nuorisotyöhön, muutoin suhteellisesti tyytyväisimpiä ovat pienten kaupunkien nuoret.

Kysely mahdollistaa myös tarkastelun siitä, millaiset nuoret eivät todennäköisemmin käytä palveluita. Kiinnostavasti ja ehkä odotettavasti eri nuorisotyön muotoihin osallistumisen taustatekijät vaihtelevat. Eniten käytetyssä nuorisotyön palvelussa, eli nuorisotalojen ja nuorisotiloihin osallistumisessa, aktiivisempia ovat olleen vastaajajoukon nuorimmat (14–15-vuotiaat) sekä keskituloiset ja parhaiten toimeentulevat nuoret. Heikoimmin toimeentulevat nuoret, muuhun sukupuoleen identifioituvat sekä useaan eri vähemmistöidentiteettiryhmään identifioituvat nuoret osallistuvat tähän nuorisotyön toimintaan keskivertoa vähemmän. Sen sijaan etnisen taustan, kielen, uskonnollisen tai jokin muun vähemmistöidentiteetin omaavat vähemmistöryhmät kävivät keskivertoa aktiivisemmin nuorisotaloilla - ja tiloissa. Tulokset

osoittavat, että nuorisotyössä on edelleen syytä vahvistaa yhdenvertaisuusosaamista sekä olla tietoinen paikallisista osallistumisen esteistä.

LÄHTEET

Armila, Päivi & Halonen, Terhi & Sivenius, Ari & Haantio Santtu (2024) *Syrjäseutu lasten ja nuorten liikkumisen tilana. Stop! Tässä seison enkä muuta voi? -tutkimushankkeen loppuraportti*. Tutkimusjulkaisu-sarjan julkaisu nro 120. Kunnallisalan kehittämissäätö. https://storage.googleapis.com/aini-julkaisut/PDF/tutkimusjulkaisu-120_nettiin2.pdf (28.4.2026.)

Blom, Kaija & Rinne, Elli-Noora & Bamming, Ruth & Hanni, Marja & Kohonen, Kirsi & Paananen, Aliisa & Tuuttu, Jaana (2024) *Kunnallisen nuorisotyön saatavuus. Peruspalveluiden arviointi 2023*. Aluehallintovirastojen julkaisu 244/2024. Hämeenlinna: Etelä-Suomen aluehallintovirasto.

Eriksson, Susan (2016) ”Eipä oo kovin hääppöstä” – syrjäseutujen kurjistuminen. Teoksessa Susan Eriksson & Jussi Ronkainen (toim.) *Mitä nuoret ajattelevat palveluista? Itä-Suomen nuorisopuntarissa nuoret ja palvelujärjestelmät*. Mikkelin ammattikorkeakoulun tutkimuksia ja raportteja 109. Mikkeli: Mikkelin ammattikorkeakoulu, 37-56.

Euroopan komissio (2018) *Developing digital youth work. Policy recommendations, training needs and good practice examples for youth workers and decision-makers : expert group set up under the European Union Work Plan for Youth for 2016-2018*. Directorate-General of Culture and Education, Youth, Sport and Culture. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/fbc18822-07cb-11e8-b8f5-01aa75ed71a1#:~:text=This%20publication%20contains%20the%20main%20outcomes%20of%20this,of%20youth%20workers%20relevant%20for%20digital%20youth%20work> (28.4.2026.)

Happonen, Konsta & Kiilakoski, Tomi (2025) Tilasto-osio. Teoksessa Konsta Happonen & Tomi Kiilakoski (toim.) *Nuoruuden kolme vuosikymmentä. Nuorisobarometri 2024*. Valtion nuorisoneuvosto & Nuorisotutkimusseura & Opetus- ja kulttuuriministeriö, 9–156.

Helminen, Ville & Nurmio, Kimmo & Vesanen, Sampo 2020. *Kaupunki-maaseutu-aluealuokitus 2018. Paikkatietopohjaisen aluealuokituksen päivitys*. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 21/2020. Suomen ympäristökeskus (SYKE). <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-5172-9> (28.4.2026.)

Honkasalo, Veronika, Kiilakoski, Tomi & Kivijärvi, Antti (2011) *Tutkijat ja nuorisotyö liikkeellä*. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.

Forkby, Torbjörn & Kiilakoski, Tomi (2014) Building capacity in youth work: Perspectives and practice in youth clubs in Finland and Sweden. *Youth & Policy* 112, 1–17.

Kiilakoski, Tomi (2016) *I am Fire but my Environment is the Lighter. A Study on Locality, Mobility and Youth Engagement in the Barents Region*. The Finnish Youth Research Society. Internet publications 98. Finnish Youth Research Society & Finnish Youth Research Network.

Kivijärvi, Antti & Kauppinen, Eila & Kiilakoski, Tomi (2024) Tilasto-osio. Teoksessa Antti Kivijärvi & Eila Kauppinen & Tomi Kiilakoski (toim.) *Poikkeusoloista uuden kynnykselle. Kunnallinen nuorisotyö Suomessa 2023*. Verkkojulkaisu 186. Helsinki: Nuorisotutkimusseura, 5–110.

Lauha, Heikki (2021) Johtopäätökset. Teoksessa *Kunnallisen nuorisotyön digitalisaatio 2021*. Helsinki: Verke, 39–42. <https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2025/03/Kunnallisen-nuorisotyon-digitalisaatio-2021-selvitys.pdf> (28.4.2026.)

Lötjönen, Katja (2017) Nuorten poliittinen ja yhteiskunnallinen osallistuminen. Teoksessa Vesa Puuronen & Kari Saari (toim.) *Nuorten yhteiskunnallinen osallistuminen ja oikeistopopulismi*. Nuorisotutkimusseura/Nuorisotutkimusverkosto, 105–134.

Moisala, Marja (toim.) (2020) *Paikkariippumattomuus nuorten tulevaisuuden palveluissa maaseudulla*. Xamk tutkii 14. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu.

Moisala, Marja (toim.) (2023a) *Nuorisotyö pienissä kunnissa. Näkökulmia tehtävistä ja tulevaisuuksista*. Xamk kehittää 223. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu.

Moisala, Marja (2023b) Kokemuksia nuorten palveluiden saatavuudesta ja nuorisotyön roolista Lapin pienissä kunnissa. Teoksessa Marja Moisala (toim.) *Nuorisotyö pienissä kunnissa. Näkökulmia tehtävistä ja tulevaisuuksista*. Xamk kehittää 223. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 60-77.

Moisala, Marja & Saari, Kari (2025) *Itä-Suomen nuorisopuntari 2024. Teemoina alueellisuus ja työelämäodotukset*. Xamk tutkii 34. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu.

Myllyniemi, Sami & Kiilakoski, Tomi (2021) Tilasto-osio. Teoksessa Päivi Berg & Sami Myllyniemi (toim.) *Palvelu pelaa! Nuorisobarometri 2020*. Helsinki: Valtion nuorisoneuvosto & Nuorisotutkimusverkosto & Opetus- ja kulttuuriministeriö, 9–76.

Määttä, Mirja (2021) *Tavoitteena nuorten työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön alueellinen yhdenvertaisuus*. Xamk kehittää 148. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu.

Nuorisolaki 1285/2016. <https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2016/1285> (28.4.2026.)

Pekola-Sjöblom, Marianne (2025) *Kuntalaistutkimus 2024: Kuntalaiset ja nuorisopalvelut. Kuntaliitto*.

<https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Kuntalaistutkimus%202024%20Kuntalaiset%20ja%20nuorisopalvelut.pdf> (24.4.2026.)

Penttinen, Pekka & Ronkainen, Jussi (2018) Itä-Suomen maakuntien nuoret – palveluiden paitsiossa vai paalupaikalla? Teoksessa Mika Gissler & Marjatta Kekkonen & Päivi Känkänen (toim.) *Nuoret palvelujen pauloissa - Nuorten elinolot-vuosikirja 2018*. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 34–45.

Pöysä, Ville (2010) *Aktiivisten havainnoinnista ulkopuolisten kuuntelemiseen? Nuorisotyön tutkimuksen sisällöt, menetelmät ja katvealueet*. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.
<https://nuorisotutkimus.fi/julkaisut/nuorisotutkimusseuran-julkaisut/aktiivisten-havainnoinnista-ulkopuolisten-kuuntelemiseen/> (24.4.2026.)

Saari, Kari (2024) *Suomen Erasmus+ nuorisoalalle ja Euroopan solidaarisuusjoukot - hankkeiden arviointikyselyiden (2021–2023) tuloksia*. Tutkimuskatsaus 6/2024. Opetushallitus.

Tilastokeskus 2025. Väestörakenne 2024. Tilastokeskuksen maksuttomat tilastotietokannat. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/> (1.11.2025.)

Tilastokeskus 2026. Väestörakenne 2025. Tilastokeskuksen maksuttomat tilastotietokannat. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/> (25.3.2026.)

Tuuva-Hongisto, Sari & Pöysä, Ville & Armila, Päivi (2016) *Syrjäkylänuoret – unohdetut kuntalaiset?* Kunnallisan kehittämissäätiön Tutkimus-sarjan julkaisu nro 99. Kunnallisan kehittämissäätiö.

Verke (2021) *Kunnallisen nuorisotyön digitalisaatio 2021*. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. <https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2025/03/Kunnallisen-nuorisotyon-digitalisaatio-2021-selvitys.pdf> (27.4. 2026.)